

Nr 159

Av herrar **Nilsson** i Lönsboda och **Olofson**, *angående utredning av frågan om rådgivningsverksamheten för fruktodlingen.*

Den kommersiella svenska fruktodlingen är av relativt ungt datum. För ett kvartsekel sedan fanns knappast någon yrkesfruktodling att tala om. Under 30- och 40-talen skedde en intensiv utökning, och i dag producerar yrkesodlingen omkring 60 milj. kg frukt. Om något år, då nu befintliga odlingar kommit upp i full bärkraft, torde skörden ligga vid omkring 100 milj. kg. Därmed täcker den inhemska odlingen helt konsumtionsbehovet av äpplen och päron. Av den marknadsförda svenska frukten svarar yrkesfruktodlingen för cirka 80 procent. Resten kommer från villa- och husbehovsträdgårdsodlingar. Någon verklig siffra för den totala skörden inom landet finns inte. Vid rika skördeår har man gissat på 200 milj. kg. Vid år med ringa skörd (husbehovsodlingarna ger som regel skörd blott vartannat eller vart tredje år) torde siffran för husbehovsodlingen blott ligga vid någon miljon kg.

Yrkesfruktodlingen är koncentrerad till vissa odlingscentra. Jordmån och klimatiska förutsättningar torde ha medverkat härtill, men en bidragande orsak har säkerligen också varit jordens mindre lämplighet för konventionell jordbruksdrift. Viktigaste odlingscentra är Kiviks-, Båstads- och Vångadistriktet i Skåne, som svarar för cirka 50 procent av landets yrkesfruktodling, samt Urshults- och Giseboområdet i Småland. I dessa områden torde fruktodlingen vara den betydelsefullaste näringsgrenen.

Det är emellertid inte bara i Sverige som fruktodlingen expanderat. I flertalet europeiska länder bedrivs ett intensivt arbete på en utökning och rationalisering av fruktproduktionen. De svenska odlarna har hårt fått känna den konkurrens detta medfört, en konkurrens som ofta tagit dumpingartade former. De stora förluster fruktodlarna fått vidkännas under åren 1950, 1954 och 1956 har inte kunnat kompenseras under mellanåren, då priserna visserligen tidvis varit hyggliga men skördarna alltför små. Trots detta pågår inom fruktodlingen, liksom inom jordbruket i övrigt, en fortlöpande rationalisering. Tendensen inger dock oro. Den svenska odlingen börjar att sacka efter i jämförelse med utlandet. Odlarna saknar ekonomiska möjligheter och resurser att göra sig underrättade om den utveckling, som försiggår ute i världen.

Fruktodlingen är en intensiv produktionsgren, som kräver både stor kapitalinsats och yrkesskicklighet. En sakkunnig och rätt organiserad rådgivning är därför av livsviktig betydelse för näringens framtid.

Rådgivningsverksamheten handhaves för närvarande av hushållnings-sällskapens trädgårdskonsulenter. Då denna organisation en gång kom till stånd, hade inte fruktodlingen eller den egentliga trädgårdsnäringen nått den utbredning eller specialisering som nu är fallet, ej heller var intresset för trädgårdar vid hemmen och på offentliga platser så stort som nu. Utvecklingen har medfört att trädgårdskonsulenternas arbetsbörda avsevärt ökats. En stor del av deras tid går åt till planering och rådgivning för villaträdgårdar och anläggningar för offentliga och andra ändamål. Om detta är inget annat än gott att säga. Det är naturligt att inte dessa konsulenter kan specialisera sig och ägna varje speciell näringsgren den tid som utvecklingen kräver.

Från fruktodlarnas organisationer har ofta framförts önskemål om specialutbildade odlingsinstruktörer med möjlighet att följa utvecklingen, ge odlarna råd och anvisningar i odlingstekniska frågor och samordna verksamheten. Dylika odlingsinstruktörer finns i flertalet fruktproducerande länder. I exempelvis Danmark, som ofta räknas som ett föregångsland på fruktodlingens område, erhåller fackorganisationerna statsanslag till anställandet av ett tiotal odlingsinstruktörer.

Med hänsyn till den utveckling, som trädgårdsnäringen i Sverige genomgått under senare år, kan det anses befogat att frågan om rådgivningsverksamheten tages upp till omprövning och gives en mera tidsenlig utformning. Riktigt synes därvid vara att trädgårdskonsulenterna vid hushållningssällskapen helt får ägna sig åt planerings- och upplysningsverksamhet för husbehovsvillaträdgårdar och parkanläggningar, medan rådgivningsverksamheten för de specialiserade produktionsgrenarna flyttas över till dessa näringars ekonomiska eller fackliga organisationer. Inom Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund bedrivs redan i begränsad omfattning en dylik rådgivningsverksamhet med god erfarenhet. Härigenom skulle man uppnå den samordning av verksamheten och den kontakt med odlingen, som är en förutsättning för ett gott resultat. För fruktodlingens vidkommande skulle till konsulentverksamheten också kunna knytas den kontrollverksamhet å fruktförpackningar, som fruktpackerierna nu frivilligt underkastar sig.

Då staten för andra näringars behov anslår medel för rådgivnings- och forskningsverksamhet, torde det med hänsyn till vad fruktodlingen betyder och kan komma att betyda för landet vara befogat att ett visst statsanslag utgår för ordnandet av denna verksamhet, som borde sortera under Sveriges yrkesfruktodlares riksförbunds överinseende. Denna organisation är den kommersiella fruktodlingens fackliga sammanslutning och räknar som medlemmar 90 procent av yrkesfruktodlingen i landet.

Då föregående års riksdag beslutat att trädgårdsnäringens och fruktodlingens problem skall utredas och då frågan om denna rådgivningsverksamhet för fruktodlingen nära sammanhänger med den blivande utredningens arbete, hemställer vi med stöd av det ovan anförda,

att riksdagen måtte besluta att frågan om rådgivningsverksamheten för fruktodlingen hänskjutes till den blivande utredningen för allsidig prövning.

Stockholm den 24 januari 1958

Arvid Nilsson

i Lönsboda

Christer Olofson
